

แบบรายงานสรุปผลการเข้ารับการพัฒนาความรู้
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัด สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘

เรียน ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

ด้วย นายปวิติ เสี่ยงเพราะ ตำแหน่ง นักสำรวจดินปฏิบัติการ สังกัด กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘ กรมพัฒนาที่ดิน ได้เข้ารับการพัฒนาความรู้ “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ (PDPA for Government Officer)” หมวดหมู่ การกำกับดูแลและการบริหารจัดการภาครัฐด้านดิจิทัล (Digital Governance) เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๙ เป็นเวลารวมทั้งสิ้น ๒ ชั่วโมง หลักสูตรดังกล่าว จัดโดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (TDGA)

จึงขอรายงานสรุปผลการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานกฎหมายเพื่อประกอบการเก็บรวบรวม ใช้งาน และเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล และฐานกฎหมายที่แนะนำสำหรับภาครัฐ

๑.๒ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโดยอาศัยฐานกฎหมายภารกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะและความจำเป็นในการใช้อำนาจรัฐ

๑.๓ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจบทบาทต่าง ๆ ของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) ผู้ประมวลผลข้อมูล (Data Processor) และ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject) ประสิทธิภาพ

๒. เนื้อหาและหัวข้อวิชาของการพัฒนาความรู้ มีดังนี้

๒.๑ ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ทำให้ระบุตัวบุคคลได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เลขบัตรประชาชน ชื่อสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล ข้อมูลทางการเงิน เชื้อชาติ ศาสนา หรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติ อาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ

* ข้อมูลคนตาย ข้อมูลนิติบุคคล ไม่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายนี้

๒.๑.๑ ข้อยกเว้นการใช้บังคับ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

๑) การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อกิจกรรมในครอบครัวนั้นเท่านั้น

๒) การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของรัฐซึ่งรวมถึงความมั่นคงทางการคลังของรัฐ หรือการรักษาความปลอดภัยของประชาชน รวมทั้งหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นิติวิทยาศาสตร์ หรือการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๓) บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะ เพื่อกิจการ สื่อมวลชน งานศิลปกรรมหรืองานวรรณกรรมอันเป็นไปจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพหรือเป็นประโยชน์สาธารณะเท่านั้น

๔) สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา รวมทั้งคณะกรรมการที่แต่งตั้ง โดยสภาดังกล่าว ซึ่งเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ในการพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา หรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี

๕) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับและการวางแผนทรัพย์ รวมทั้งการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๖) การดำเนินการกับข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตและสมาชิกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ ข้อมูลเครดิต

๒.๑.๒ ขอบเขตการใช้บังคับ

๑) ใช้บังคับแก่การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในราชอาณาจักร

๒) มีผลใช้บังคับ กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่นอกราชอาณาจักรหากมีกิจกรรม ดังนี้

- เสนอขายสินค้าหรือบริการแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในราชอาณาจักรไม่ว่าจะมีการชำระเงินหรือไม่ก็ตาม

- เฝ้าติดตามพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักร

๒.๑.๓ การร้องเรียน และ ประเภทบทลงโทษ

๑) ร้องเรียน

- โกล่เกลี่ยได้
- โกล่เกลี่ยไม่ได้
- ส่งให้แก้ไข
- ห้ามกระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหาย
- การบังคับทางปกครอง

๒) ความรับผิดและบทลงโทษ

- ความรับผิดทางแพ่ง
- โทษอาญา
- โทษทางปกครอง

๒.๑.๔ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล

๑) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject)

๒) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data controller) บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

๓) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Data Processor) บุคคลหรือนิติบุคคลที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

๒.๑.๕ ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data)

- ๑) เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์
- ๒) ความเห็นทางการเมือง
- ๓) ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา
- ๔) พฤติกรรมทางเพศ
- ๕) ประวัติอาชญากรรม
- ๖) ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ
- ๗) ข้อมูลสหภาพแรงงาน
- ๘) ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ
- ๙) หรือข้อมูลอื่นใดที่กระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทำนองเดียวกัน ตามที่

คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกาศกำหนด

๒.๑.๖ ข้อมูลเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒
กับการเผยแพร่แบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐตามมาตรา ๒๕

กรณีไม่ได้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง (จัดเก็บ
ข้อมูลบุคคลที่ ๓) ก็ สามารถดำเนินการได้ หาก...

๑) อยู่ในเกณฑ์ได้รับการยกเว้นตามที่ระบุอยู่ใน มาตรา ๒๔ (๑) - มาตรา ๒๔ (๖)
กรณีรัฐสามารถใช้ฐานกฎหมาย (มาตรา ๒๔ (๔)) ความจำเป็นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อ
ประโยชน์สาธารณะ และ ความจำเป็นในการใช้อำนาจอธิปไตย

๒) อยู่ในเกณฑ์ได้รับการยกเว้นตามที่ระบุอยู่ในมาตรา ๒๖(๑) - (๕)* การทำให้
ข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นข้อมูลนิรนาม และ/หรือ การทำข้อมูลให้หายลง เนื่องจากผู้ใช้ข้อมูลในลำดับถัดไปไม่
จำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่มีความละเอียดเท่ากับผู้ใช้รายที่ ๑

๓. ประโยชน์ที่ได้รับ

๓.๑ มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ PDPA สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดคือ "ข้อมูลส่วนบุคคล" และ "ข้อมูลส่วนบุคคลที่ละเอียดอ่อน (Sensitive Data)" รวมถึงเข้าใจว่าข้อมูลผู้เสียชีวิตและข้อมูลนิติบุคคลไม่เข้าข่ายกฎหมายนี้

๓.๒ เข้าใจบทบาทหน้าที่ชัดเจน สามารถระบุและเข้าใจหน้าที่ของบุคคล ๓ กลุ่มหลักได้อย่างถูกต้อง คือ เจ้าของข้อมูล (Data Subject) ผู้ควบคุมข้อมูล (Data Controller) และผู้ประมวลผลข้อมูล (Data Processor)

๓.๓ ทราบขอบเขตและข้อยกเว้นของกฎหมาย เข้าใจว่ากฎหมายครอบคลุมถึงกรณีใดบ้าง (ทั้งในและนอกราชอาณาจักร) และกรณีใดที่ได้รับการยกเว้น เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจและไม่ทำผิดกฎหมาย

๓.๔ ตระหนักถึงความรับผิดชอบและโทษ รู้ถึงช่องทางการร้องเรียน รวมถึงบทลงโทษหากมีการฝ่าฝืน ทั้งความรับผิดทางแพ่ง โทษอาญา และโทษทางปกครอง

๓.๕ เพิ่มประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงในการทำงาน ช่วยให้การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลในการทำงาน (เช่น ข้อมูลของเกษตรกรหรือประชาชนในพื้นที่) เป็นไปอย่างถูกต้องตามฐานกฎหมาย ลดความเสี่ยงที่หน่วยงานจะถูกฟ้องร้องหรือร้องเรียน

๓.๖ ปลดล็อกข้อจำกัดในการแชร์ข้อมูลระหว่างรัฐ ได้รับความเข้าใจที่ถูกต้องใน มาตรา ๒๕ และ มาตรา ๒๔ (๔) ว่าหน่วยงานรัฐสามารถแบ่งปันหรือจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานอื่นได้ (แม้ไม่ได้เก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง) หากเป็นไปเพื่อ "ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือใช้อำนาจอรัฐ" ทำให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานไม่สะดุด

๓.๗ รู้จักเทคนิคการจัดการข้อมูลที่ปลอดภัย เข้าใจแนวทางการทำข้อมูลให้ปลอดภัยก่อนนำไปใช้ต่อ เช่น การทำข้อมูลนิรนาม (Anonymization) หรือการลดความละเอียดของข้อมูลลง (การทำข้อมูลให้หายบ) ในกรณีที่ผู้ใช้ข้อมูลลำดับถัดไปไม่จำเป็นต้องรู้ข้อมูลเชิงลึก

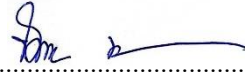
๔. แนวทางการนำความรู้ไปปรับใช้กับหน่วยงาน

๔.๑. การตรวจสอบและจำแนกข้อมูลในภารกิจสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน นำความรู้ไปใช้คัดกรองข้อมูลเกษตรกรหรือประชาชนในพื้นที่ โดยแยกแยะระหว่างข้อมูลทั่วไปและข้อมูลอ่อนไหว (เช่น ข้อมูลสุขภาพหรือข้อจำกัดทางกายภาพของเกษตรกรในการทำประโยชน์ในที่ดิน) เพื่อจัดเก็บอย่างระมัดระวังและเข้าถึงเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ การปรับปรุงฐานข้อมูลและการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ประยุกต์ใช้แนวทางตาม มาตรา ๒๔ (๔) และมาตรา ๒๕ ในการประสานงานและเชื่อมโยงฐานข้อมูลการใช้ที่ดินกับหน่วยงานรัฐอื่น ๆ เพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่ต้องกังวลเรื่องข้อจำกัดทางกฎหมายตราบใดที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่

๔.๓ การทำข้อมูลนิรนาม (Anonymization) ก่อนการเผยแพร่ ในการจัดทำรายงานสรุปข้อมูลทางสถิติ หรือแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะจะนำเทคนิคการลดความละเอียดของข้อมูลและการทำข้อมูลนิรนามมาใช้ เพื่อป้องกันไม่ให้อำนาจระบุตัวตนทางตรงหรือทางอ้อมไปยังเจ้าของที่ดินได้

๔.๔ การสร้างความตระหนักรู้ในองค์กร ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ (Data Controller / Data Processor) รวมถึงความรับผิดชอบและบทลงโทษให้กับเพื่อนร่วมงานในสังกัด เพื่อสร้างความตระหนักและลดความเสี่ยงในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการปฏิบัติงานประจำวัน

(นายปฐวีติ เสียงเพราะ)
นักสำรวจดินปฏิบัติการ

(นางสาวนิรมล เกษณา)
ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน